



## Den Lewenhauptska vapenskölden.

Vapenskölden som visas här är den som hänger i riddarhussalen i Riddarhuset. Den är målad på plåt, troligtvis några årtionden in på 1800-talet. På dess baksida kan man skönja svaga spår efter en äldre ursprunglig vapenmålning. Märkt av tidens tand, som denna säkert var, vände man nog helt sonika på plåtbiten och gjorde en kopia av den gamla målningen.

Man kan ju inte säga annat än att det är en praktfull vapensköld med många detaljer, som emellertid kräver sina förklaringar.

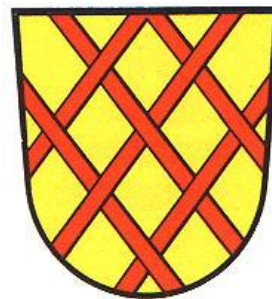
2:an uppe i högra hörnet säger att Lewenhaupt är den grevliga ätten nummer 2. Förklaringen till texten längst ned är att friherre Sten Eriksson vars vapensköld pryddes av tre lejonhuvuden, på sin dödsbädd den 5 oktober 1568, blev lovad grevlig värdighet av sin systerson hertig Johan, sedermera kung Johan III. 1625 introducerades sedan Stens sonson Johan Casimir Lewenhaupt på det då nyinrättade Riddarhuset som den 2:e greven. Man hade tidigare av praktiska skäl översatt namnet till Lewenhaupt, eftersom tyska var det språk som användes i de besittningar som Greve Axel Stensson gift till sig nere i Europa.

För att underlätta vidare förklaringar så numrerar vi nu de stora fälten på vapenskölden från 1 längst uppe till vänster och till 12 nere till höger. En grevlig vapensköld skulle enligt reglerna vara uppdelad i fyra fält, med en hjärtsköld placerad i mitten och det är just vad vi ser i mitten av den stora vapenskölden. Hjärtskölden med tre gyllene lejonhuvuden på blå botten, är det gamla ättevapnet som användes innan adlandet. Grevskapet som Sten Erikssons änka

fick, hette Raseborg och det är det vapnet vi här ser i fälten 3,4,9 och 10. Fält nummer 3 och 10 skall vara diagonalt indelade i guld och silver och visar ett ”profilvänt” lejon, i rött och blått, samt i båda tassarna hållande en blå orm. 4 och 9 har röd botten och visar en upprest leopard av guld sedd från sidan.

Till det ursprungliga grevskapsvapnet fogades så småningom symboler för de grev- och friherrskap som Axel Stensson Leijonhufvuds söner, Johan Casimir och Sten, ursprungligen genom faderns minst sagt goda gifte, med Sidonia von Daun zu Falkenstein, efter hand fick ära och kunde överta. Man monterade helt enkelt på sidosektioner på Raseborgsvapnet. På vänstra sidan sattes vapnet för grevskapet Falkenstein och på högra sidan det som symboliserade friherrskapet Reipoltskirchen.

Den vänstra tredjedelen av vapnet med fält 1 och 8 symboliserar Falkenstein i Pfalz med ett 6- eller mer riktigt 8-ekrat hjul av silver på blå botten. Fält 2 och 7 är det så kallade ”Dauner Netz”, ett rött galler på gyllene botten som symboliserar det grevskap i Eifel varifrån släkten *von Daun* sedermera *zu Falkenstein*, ursprungligen kom. Staden Daun, som ligger i Eifel, ett par mil från Moselanvänder än idag detta vapen. Vapnet förekom första gången i mitten av 1100-talet.



Det här är en sedel utgiven av Daun vid början av den galopperande inflationen i början av 20-talet.

Hela den stora vapensköldens högra tredjedelen med fält 5, 6 och 11, 12 utgör alltså friherrskapet Hohenfels-Reipoltskirchens vapen. I fält 5 och 12 visas på silverbotten, ett störtat eller uppochnedvänt svart ankare, på ömse sidor med två ovanför varandra placerade rutor samt ovanför ankaret två klot. Dessa detaljer kan vara svarta eller röda. Botten är vit eller mörkt grå. Detta användes bevisligen som hjälmprydnad av Philip II von Hohenfels i slutet av 1200-talet, men härrör troligtvis ursprungligen från staden Bingen vid Rhen, där herrarna von Bolanden hade ägarintressen på 1100-talet. Denna stad har kvar hjulet och ankaret i ett av sina stadsvapen.

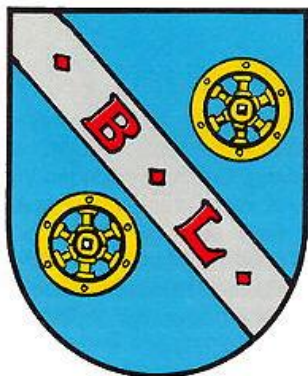


Fält 6 och 11 innehåller ett hjul eller en skeppsratt i silver på en, med antingen gyllene klöverblad, rutor eller ibland silverkors, beströdd, blå botten. Detta är det så kallade "Bolandischen Rad" tillhörigt herrarna till Bolanden, som så småningom blev herrar till Hohenfels och sedan Reipoltskirchen. Philip IV av Bolandens (1220-1277) vapensköld såg ut så här.

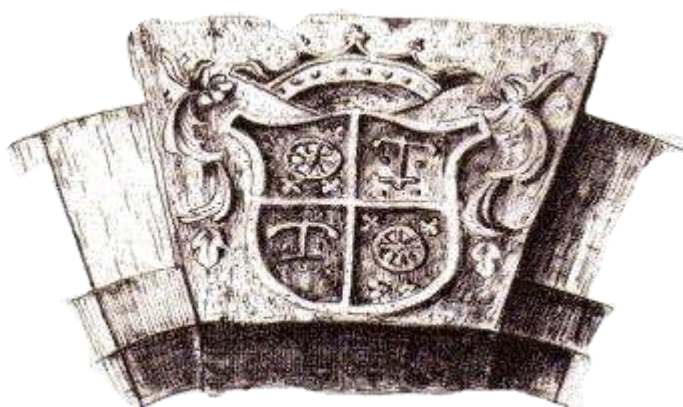


Alla dagens Lewenhauptar härstammar från denne Philip, via hans sonsons dottersons sonsons sonsons sondotter, Sidonia von Daun zu Falkenstein gift med Axel Stensson. Donnersbergkreis





Bolanden med dagens vapensköld är i dag en stad med ca. 2500 invånare och en 800 år gammal borg ett par mil nordost om Falkenstein. Bokstäverna på skölden är stadens "initialer".



Den lilla staden Reipoltskirchens vapen i äldre och nyare upplaga.

På denna sida av den Lewenhauptska vapenskölden finns även yttrligare en hjärtsköld uppdelad i två fält. Till vänster ett andreaskors, med i vardera vinkeln placerade spetsrutur. Allt detta i guld på röd botten. Det här är ursprungligen ett vapen från Forbach i de nordligaste delarna av Lorraine, mycket nära Saarbrücken i Tyskland. På högra halvan syns på blå botten, två bredvid varandra, på huvudena stående fiskar av silver. Det ser ut att kunna vara någon sorts laxfisk, kanske foreller, eftersom detta är Rixingens eller som det på franska heter idag, Rechicourt Le Château's vapen. Den här lilla staden är nämligen belägen vid en kanske forellrik flod väster om Vogeserna ungefär mitt emellan Strasbourg och Nancy. Både Forbach och Rixingen hörde under forna tider ihop med Hohenfels-Reipoltskirchen.



I Forbach byggde Riksgreven av Forbach, svenske undersåten och den Lewenhauptska huvudmannagens anfader Henning von Stralenheim ett palats under sin tid som generalguvernör i det på den tiden svenska området Zweibrücken.



Det här är vapnet används av staden Müllheim, som ligger i Ruhr, minst 25 mil från närmaste Falkensteinterritorium. Vapnet tillhör ursprungligen den siste greven von Daun-Falkenstein som regerade i staden fram till 1659. Vi känner här igen några av symbolerna eftersom de uppifrån och nedåt är: Daun, Falkenstein, Limburg, Oberstein, Broich eller Bruch, vilka två även hörde till Falkenstein samt Reipoltskirchen.

De åtta hjälmarna med sina prydnader som återfinns på många stora vapensköldar, symboliserar ännu en gång de olika delarna av grevskapen. Från vänster, först ett hunddjur av silver i profil, mellan två blåa fanor, med var sitt

Falkensteinskt hjul, precis som i fält 1 och 8. Den andra hjälmprydnaden är ett grönt träd. Nästa tre hjälmprydnader symboliserar Raseborg. Den första av dessa är densamma som fält 3 och 10. Nästa är ett rött ibland krönt lejon, sett framifrån, i vardera tassarna hållande en orm precis som i fält 3 och 10. Sedan återkommer den gyllene leoparden i profil. Därefter som den sjätte hjälmprydnaden återfinns tre gröna strutsplymer, nedan överlagda med en uppgående måne med en kula, båda av silver. Sjunde hjälmprydnaden är en på spets stående sabel och en på huvudet stående fisk, båda av silver. Den sista är det sex-ekrade Reipoltskirchen-hjulet som återfinns i fält 6 och 11.



Som en kuriositet kan nämnas att den Alsaceiska grenen av släkten eller nuvarande huvudmannagrenen tidvis använt ett vapen där andreskorset i den högra hjärtskölden bytts ut mot två korslagda marskalksstavar och spetsrutorna mot brinnande granater. Kanske skall detta symbolisera denna grens anfader Adam Lewenhaupt (1725-1775) som var Maréchal de camp, eller på svenska, fältmarskalk, i Frankrike.

Johan Lewenhaupt